

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edirəm»:
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları
üzrə prorektor vəzifəsini icra
edən: *[Signature]* dos.Z.Məmmədov
“ 14 ” 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050112- Məktəbəqədər təhsil
Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil
Kafedra: İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Məktəbəqədər təhsildə müasir pedaqoji texnologiyalar və innovasiyalar
Kodu: İPF-B23

Tədris ili: III (2024/2025). Semestr: VI

Tədris yükü: Cəmi 150 saat. Auditoriya saati - 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Öyeni

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: *baş müəllim Əliyeva Məilə Kazım qızı*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H. Abdullayev k.22

Məsləhət günləri və saati: IV gün, 16.00

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat

1. Təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 2009.
2. Ağayev Ə., Talıbov Y., Eminov A., İsayev İ. Pedaqogika. Bakı, 2006.
3. Bunyadova F., Abdulla B. Təlim və tərbiyədə interaktiv texnologiya. Bakı, 2000.
4. Həsənov M., Bəhmənova C. İbtidai siniflərdə fəal və interaktiv metodlardan istifadənin nəzəri-praktik məsələləri. (Metodik vəsait). Bakı, 2009.
5. Veysova Z. Fəal (interaktiv) təlim: Müəllim üçün vəsait. Bakı, 2007.

Əlavə ədəbiyyat

6. Mehrafov A., Abbasov Ə., Zeynalov Z., Həsənov R. Pedaqoji texnologiyalar. Bakı, 2006.
7. Ağaməliyev R., Əhmədov İ. Tədris prosesində modul təlim texnologiyasından istifadənin imkan və yolları.
8. Əliyev A. Yeni (müasir) pedaqoji texnologiyalar və onlardan təlim praktikasında sistemli istifadənin əhəmiyyəti. "Təhsil problemləri" qəzeti, 21-30 iyun, 2007.
9. Nəzərov A., Mollayeva E. Müasir dövrün təhsil problemləri. (Mühazirə xülasələri) Dərs vəsaiti. Bakı, 2011

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən təhsil islahatlarının əsas istiqaməti yeni Milli Təhsil sisteminin yaradılmasına yönəlmişdir. Onun əsasında müasir dövrdə ən çox üstünlük verilən demokratikləşdirmə, humanistləşdirmə, humanitarlaşdırma, inteqrasiya, diferensiallaşdırma,

fərdiləşdirmə kimi vacib prinsiplər durur. Bu prinsiplərin həyata keçirilməsi uşaqların təlim-tərbiyə prosesinin əsas subyektinə çevrilməsini, onun şəxsiyyət kimi formalaşmasını, cəmiyyətdə mövcud olan təhsillə bağlı bir çox qurumların səylərinin şagirdin mənafeyi istiqamətinə yönəldilməsini nəzərdə tutur. Danılmaz faktdır ki, zaman dəyişdikcə bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də yeniləşmələr baş verir. Müasir informasiya – kommunikasiya dövründə elmin müxtəlif sahələrində toplanmış bilik kütləsi elə sürətlə artır ki, təlimin ənənəvi sxem və prinsiplərinə əsaslanaraq onları öyrənməni şatdırmaq, mənimsətmək əslində qeyri-mümkün işə çevrilir. Yalnız təlim metodlarının keyfiyyətcə dəyişdirilməsi, onların şəxsiyyətə onun tələbatlarına yönəldilməsi, bilikləri mənimsəmə zamanı yaradıcı təfəkkürdən fəal istifadə edilməsi şəraitində təlim böyük səmərə verə bilər. Yeni pedaqoji texnologiyaların uğurlu tətbiqi üçün müəllimdən şəraiti, uşaqların hazırlıq səviyyəsini və onların psixoloji xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla işə yaradıcı yanaşma tələb olunur. Tədris edilən bu fəndə qeyd olunan məsələlər önə çəkilir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə, bir qayda olaraq fənn-üzrə proqram materialını əhatə edən 5 sual daxil edilir. Hər sual 10 bala qədər qiymətləndirilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim-mövzu planı: 30 saat mühazirə, 15 saat seminar

№	Keçilən mühazirə mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
		m	
		I kollokvium mövzuları	
1.	Pedaqoji texnologiyalara tarixi-nəzəri baxış PLAN: 1. Təlim və tərbiyə bəşəriyyətin mədəni fəaliyyətinin ən qədim növü kimi 2. Təhsilin təlim və tərbiyənin inkişafının əsas vasitəsi hesab edilməsi 3. Azərbaycanda təhsil Mənbə: [1;2;3]	2	
2.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim texnologiyalarının mahiyyət və məzmunu PLAN: 1. Pedaqoji texnologiyanın təlim prosesinə yeni baxış kimi daxil olması. 2. Ənənəvi yanaşma və texnologiyanın köməyi ilə təlim prosesinin idarə olunmasındakı başlıca fərqlər. 3. Əməkdaşlıq (kollektiv) təlim texnologiyası. 4. Layihələr metodu ilə təlim texnologiyası. 5. Modullu təlim texnologiyası. Mənbə: [1;2;3;8]	2	
3.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim texnologiyalarının struktur və funksional komponentləri PLAN: 1. Təlim texnologiyası anlayışı 2. Təlim texnologiyalarını təşkil edən başlıca əlamətlər 3. Pedaqoji texnologiyaların təsnifatı 4. Pedaqoji sistemin təkmilləşdirilməsinin yolları 5. Tədris prosesində pedaqoji texnologiyalardan istifadənin yolları. Mənbə: [1;5;6;7;8]	2	
4.	Təlim texnologiyalarının təsnifatı və xarakterik xüsusiyyətləri PLAN: 1. Pedaqoji texnologiyaların təhlili 2. "Fikirlərin hücumu" (məqsədlər) 3. Binar dərs (məqsədlər) 4. Qarşılıqlı nəzarət (məqsədlər)	2	
5.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində interaktiv metodlar və fəal təlim metodları PLAN: 1. İnteraktiv metodlar, fəal təlim metodları, təlim texnologiyaları anlayışları 2. İnteraktiv pedaqogika 3. Təlim prosesində şagirdlər arasında əlaqə, qarşılıqlı təsir və əməkdaşlıq Mənbə: [1;3;6;7;9]	2	
6.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim prosesində pedaqoji diaqnostika məsələləri PLAN: 1. Pedaqoji prosesdə uşaqları hərtərəfli öyrənməyin zəruriliyi 2. Diaqnostika nəticəsində informasiyanı almaq üçün istifadə olunan prinsiplər 3. "Pedaqoji diaqnostika" anlayışı 4. Yeni təlim və pedaqoji texnologiyaların tətbiqə hazırlanmasının kriteriyayönümlü diaqnostikası. Mənbə: [1;2;6;8]	2	
7.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində pedaqoji innovasiyalar PLAN: 1. İnnovasiyanın mahiyyəti 2. Pedaqoji sistemin optimallaşdırılması 3. İnnovasiyaların obyektini müəyyənləşdirən problemlər Mənbə: [1;2;5;7;8]	2	
		II kollokvium mövzuları	
8.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində yenilikçi müəllimlərin pedaqoji texnologiyaların istifadə bacarığı PLAN: 1. Müəllimlik peşəsi insan fəaliyyətinin çox mürəkkəb növü kimi 2. Müəllimin pedaqoji qabiliyyət qrupları 3. Metod və texnologiyaların məqsəd və şəraitə uyğun seçilməsi 4. Bəzi interaktiv metodlar (rollu oyun, debatlar və s.)	2	

	Mənbə: [1;3;6;8]		
9.	Pedaqoji texnologiya sistemində yeni təlim texnologiyalarının insəciyyəsi PLAN: 1. Pedaqoji texnologiyaların yeniləşməsi 2. Voldorf məktəbi Mənbə: [1;3;5;6;8]	2	
10.	Təlim nəzəriyyəsi yeniləşən, inkişaf edən elmdir PLAN: 1. Pedaqoji islahatların yaranması 2. Pedaqoji prosesdə bəzi şərtlərin nəzərə alınması 3. Pedaqogika yeniləşən, inkişaf edən bir elm kimi 4. XX əsrin 60-cı illərindən başlayaraq təlim prosesinə müxtəlif yanaşmalar Mənbə: [1;3;6;7;8;9]	2	
11.	Məktəbəqədər təlim metodlarının pedaqoji texnologiyaların əsasını təşkil etməsi PLAN: 1. Tərbiyəçi şərhinin bütün təlim metodlarına daxil olması. 2. İnformasiya texnologiyalarının bütün təhsil məkanının formalaşmasına şərait yaratması 3. Şagirdlərə biliklərin verilməsi, bacarıq və vərdislərin aşılması prosesi Mənbə: [1;2;5;7;8]	2	
12.	Tədris, təlim və tərbiyə prosesinin vahdət, fundamentalıq və mədəniyyətə müvafıqlıq PLAN: 1. Pedaqoji texnologiyaların mahiyyəti və didaktik əsasları 2. Tədris və təlim fəaliyyətinin vahdət qanunu 3. Fundamentalıq qanunu 4. Mədəniyyətə müvafıqlıq qanunu Mənbə: [1;3;4;6;8]	2	
13.	Məktəbəqədər təlimin humanitarlaşdırılması və humanistləşdirilməsi PLAN: 1. Humanizmin genişlənməsi üçün humanitar fənlərin tədrisinin genişləndirilməsi 2. Təlimin humanitarlaşdırılması 3. Təlimin humanistləşdirilməsi Mənbə: [1;3;6;8]	2	
14.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində informasiya, kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) istifadə. Plan: 1. Müasir pedaqoji texnologiyalar. 2. Tədrisdə yeni texnologiyaların tətbiqi. 3. Fəal interaktiv təlim metodu. Mənbə: [1;2;3;6;7;8]	2	
15.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təhsilin məhsuldarlığına təsir göstərən tibbi-bioloji şərtlər. Fiziki tərbiyə PLAN: 1. Şagird sağlamlığının qorunması 2. Fiziki tərbiyənin mahiyyəti və əhəmiyyəti 3. Fiziki tərbiyənin vasitələri və formaları. Mənbə: [1;3;6;8;9]	2	
	Cəmi:	30	

N	Keçilən seminar mövzularının məzmunu	Saat	Tarix
	I kollokvium mövzuları	s	
1.	Pedaqoji texnologiyalara tarixi-nəzəri baxış. Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim texnologiyaları, onun mahiyyət və məzmunu	2	
2.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim texnologiyalarının struktur və funksional komponentləri, təsnifatı və xarakterik xüsusiyyətləri	2	

3.	Təlimdə interaktiv/fəal təlim metod və pedaqoji diaqnostika məsələləri	2	
4.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində pedaqoji innovasiyalar və yenilikçi müəllimlərin pedaqoji texnologiyalardan istifadə etmə bacarığı	2	
5.	Pedaqoji texnologiya sistemində yeni təlim texnologiyalarının səciyyəsi. Təlim nəzəriyyəsi yeniləşən, inkişaf edən elmdir.	2	
6.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlim metodlarının pedaqoji texnologiyaların əsasını təşkil etməsi. Tədris, təlim və tərbiyə prosesinin vəhdəti, fundamentallıq və mədəniyyətə müvafiqlik	2	
7.	Təlimin humanitarlaşdırılması və humanistləşdirilməsi. İnformasiya, kommunikasiya texnologiyalarından (İKT) istifadə.	2	
8.	Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təhsilin məhsuldarlığına təsir göstərən tibbi-bioloji şərtlər. Fiziki tərbiyə	1	
	Cəmi:	15	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar. Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:- müasir təlim texnologiyaları ilə tanış olur, onları tətbiq edir. Təlimdə yeni innovasiyaları öyrənir. Məşğələlərin daha effektiv keçirilməsi yollarını öyrənir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- ❖ Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində tətbiq olunan müasir təlim texnologiyaları ilə tanış olur, onları tətbiq edir.
- ❖ Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində təlimdə yeni innovasiyaları öyrənir;
- ❖ Məşğələlərin daha effektiv keçirilməsi yollarını öyrənir.
- ❖ Pedaqoji prosesdə uşaqları hərtərəfli öyrənir;
- ❖ Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində interaktiv və fəal təlim metodları anlayışlarını bilir;
- ❖ Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində informasiya və kommunikasiya texnologiyalarından istifadəni öyrənir.

XIII. Fənn üzrə kollokvium sualları:

I KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Təlim və tərbiyə bəşəriyyətin mədəni fəaliyyətinin ən qədim növü kimi
2. Pedaqoji texnologiyanın təlim prosesinə yeni baxış kimi daxil olması.
3. Ənənəvi yanaşma və texnologiyanın köməyi ilə təlim prosesinin idarə olunmasındakı başlıca fərqlər.
4. Əməkdaşlıq (kollektiv) təlim texnologiyası.
5. Layihələr metodu ilə təlim texnologiyası.
6. Modullu təlim texnologiyası.
7. Pedaqoji texnologiyaların təsnifatı
8. "Fikirin hücumu" (məqsədlər)
9. Binar dərs (məqsədlər)
10. Qarşılıqlı nəzarət (məqsədlər)

II KOLLOKVİUM SUALLARI :

1. Müəllimin pedaqoji qabiliyyət qrupları
2. Bəzi interaktiv metodlar (rollu oyun, debatlar və s.)
3. Voldorf məktəbi
4. Pedaqoji prosesdə bəzi şərtlərin nəzərə alınması

5. XX əsrin 60-cı illərindən başlayaraq təlim prosesinə muxtəlif yanaşmalar
6. İnformasiya texnologiyalarının bütün təhsil məkanının formalaşmasına şərait yaratması
7. Şagirdlərə biliklərin verilməsi, bacarıq və vərdislərin aşılınması prosesi
8. Pedaqoji texnologiyaların mahiyyəti və didaktik əsasları
9. Tədris və təlim fəaliyyətinin vəhdəti qanunu
10. Fundamentalıq və mədəniyyətə müvafiqlik qanunları

XIV. İmtahan sualları:

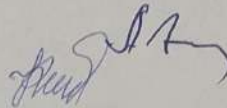
1. Təlim və tərbiyə bəşəriyyətin mədəni fəaliyyətinin ən qədim növü kimi
2. Təhsil təlim və tərbiyənin inkişafının əsas vasitəsi kimi
3. Azərbaycanda təhsil
4. Pedaqoji texnologiyanın təlim prosesinə yeni baxış kimi daxil olması.
5. Ənənəvi yanaşma və texnologiyanın köməyi ilə təlim prosesinin idarə olunmasındakı başlıca fərqlər.
6. Əməkdaşlıq (kollektiv) təlim texnologiyası.
7. Layihələr metodu ilə təlim texnologiyası.
8. Modullu təlim texnologiyası.
9. Təlim texnologiyası anlayışı
10. Təlim texnologiyalarını təşkil edən başlıca əlamətlər
11. Pedaqoji texnologiyaların təsnifatı
12. Pedaqoji sistemin təkmilləşdirilməsinin yolları
13. Tədris prosesində pedaqoji texnologiyalardan istifadənin yolları.
14. Pedaqoji texnologiyaların təhlili
15. "Fikirlərin hücumu" (məqsədlər)
16. Binar dərs (məqsədlər)
17. Qarşılıqlı nəzarət (məqsədlər)
18. İnteraktiv metodlar, fəal təlim metodları, təlim texnologiyaları anlayışları
19. İnteraktiv pedaqogika
20. Təlim prosesində şagirdlər arasında əlaqə, qarşılıqlı təsir və əməkdaşlıq
21. Pedaqoji prosesdə uşaqları hərtərəfli öyrənməyin zəruriliyi
22. Diaqnostika nəticəsində informasiyanı almaq üçün istifadə olunan prinsiplər
23. "Pedaqoji diaqnostika" anlayışı
24. Yeni təlim və pedaqoji texnologiyaların tətbiqə hazırlanmasının kriteriyayönlü diaqnostikası.
25. İnnovasiyanın mahiyyəti
26. Pedaqoji sistemin optimallaşdırılması
27. İnnovasiyaların obyektini müəyyənləşdirən problemlər
28. Muəllimlik peşəsi insan fəaliyyətinin çox mürəkkəb növü kimi
29. Muəllimin pedaqoji qabiliyyət qrupları
30. Metod və texnologiyaların məqsəd və şəraitə uyğun seçilməsi
31. Bəzi interaktiv metodlar (rollu oyun, debatlar və s.)
32. Pedaqoji texnologiyanın yeniləşməsi
33. Voldorf məktəbi
34. Pedaqoji islahatların yaranması
35. Pedaqoji prosesdə bəzi şərtlərin nəzərə alınması
36. XX əsrin 60-cı illərindən başlayaraq təlim prosesinə muxtəlif yanaşmalar
37. Tərbiyəçi şərhinin bütün təlim metodlarına daxil olması.
38. İnformasiya texnologiyalarının bütün təhsil məkanının formalaşmasına şərait yaratması

39. Şagirdlərə biliklərin verilməsi, bacarıq və vərdişlərin aşılınması prosesi
40. Pedaqoji texnologiyaların mahiyyəti və didaktik əsasları
41. Tədris və təlim fəaliyyətinin vəhdəti qanunu
42. Fundamentallıq qanunu
43. Mədəniyyətə müvafiqlik qanunu
44. Humanizmin genişlənməsi ucun humanitar fənlərin tədrisinin genişləndirilməsi
45. Təlimin humanitarlaşdırılması və humanistləşdirilməsi
46. Müasir pedaqoji texnologiyalar.
47. Tədrisdə yeni texnologiyaların tətbiqi.
48. Fəal interaktiv təlim metodu.
49. Şagird sağlamlığının qorunması
50. Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində fiziki tərbiyə

İbtidai təhsil və məktəbəqədər təlim kafedrasının 13 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dos. A.B.Əliyev

B/m M.K.Əliyeva